

SEURAKUNTA ILMAN SEINIÄ

2023-2024

LOPPUYHTEENVETO

Seurakunta ilman seiniä-hanke

Kalasadamassa vuosina 2023-2024

Sisällys

Seurakunta ilman seiniä-hankkeen (2023-2024) loppuyhteenveto	2
Hankkeen tausta, toimintaympäristö ja strateginen ulottuvuus.....	2
Projektin lähtökohdat ja tarpeet	2
PROJEKTIN STRATEGINEN TAUSTA.....	2
VALINTA 1—Ei tehdä asioita kuten on aina tehty.....	3
TILOJA KÄYTTÖÖN?	4
VALINTA 2—Tavoitteet	4
VALINTA 3—kohderyhmät ja resurssit vuodelle 2023	4
VALINTA 4 —toiminta ja sen tavoitavuus	5
Toimintaa perheille 2023	5
Toimintaa aikuisille 2023.....	5
Tapahtumia 2023	5
Väliarviointi ja uusia suuntaviivoja	6
YHTEISTYÖKUMPPANEISTA.....	6
Yhteistyötahot.....	6
VALINTA 5—uudet kohderyhmät.....	7
Toiminta ja kokeilut 2024	7
VALINTA 6—Viimeiset valinnat.....	8
HANKERAHOITUS – UHKA VAI MAHDOLLISUUS?	9

Seurakunta ilman seiniä-hankkeen (2023-2024) loppuyhteenveto¹

Hankkeen tausta, toimintaympäristö ja strateginen ulottuvuus

Tässä yhteenvedossa esitellään erilaisten valintojen muodossa hankkeen eteneminen. Ajallisesti rajatussa hankkeessa työtä ohjaavat yleiset hankkeen tavoitteet sekä erilaisten kokeilujen kautta tehdyt valinnat. Tilanteessa, jossa vakiintuneen toiminnan pohjaa vasta valetaan, on hyvä tunnistaa tehdyt valinnat sekä niiden taustalla vaikuttavat strategiset tavoitteet. Tämän hankkeen osalta jotkut valinnat on tehty jo rahoituksen hakuvaiheessa, osa taas kokeilujen ja kokemuksen perusteella. Viimeiset valinnat tehtiin osittain meneillään olevien strategiaprosessien ohjaamana.²

Projektin lähtökohdat ja tarpeet

1) Kalasatama³ on kasvava ja merkittävä uusia asuinalue Kallion seurakunnan alueella. Kalasataman arvioidaan olevan vuoteen 2030 mennessä koti 30 000 asukkaalle.

2) Alueen toimijoiden alustavassa kartoituksessa kävi ilmi, että erityisesti perheet kaipaavat alueella tukea.

3) Kalasatamassa luovuttiin kesällä 2023 alueen ainoasta seurakuntatilasta, joka sijaitsi kauppakeskus Redissä. Tässä hetkessä oli hyvä kokeilla uusia toimintamalleja, koska trendi tilojen suhteen on sama koko Suomessa, erityisesti suuremmissa kaupungeissa.

Kalasatama on alueena kehittynyt nopeasti, ja esimerkiksi alueen peruspalvelut ovat olleet hankkeen aikana vasta muodostumassa. Seurakunnan oli tärkeää olla juuri nyt mukana tässä kehityksessä sekä oppia muiden toimijoiden kanssa yhdessä erilaisia tekemisen malleja. Alue rajautuu

Ennen projektia seurakunta on toiminut alueella pistemäisesti, ja lähinnä yksittäisten perheiden kirkollisissa toimituksissa sekä kauppakeskuksen Silta-tilassa päivystäen. Projektin tavoitteena oli luoda alueelle kestäviä toimintamalleja, jotka ovat luomassa pohjaa sille, että seurakunta on merkityksellinen toimija alueella tulevana vuosikymmeninä. Seurakunta arvioi, että mikäli alueelle ei kohdenneta resursseja tässä vaiheessa, voi alueen ihmisten paikallisidentiteetti muodostua seurakunnan kannalta ulossulkeväksi.

PROJEKTIN STRATEGINEN TAUSTA

Projekti kytkeytyi vahvasti Kallion seurakunnan strategisiin painopisteisiin, joissa seurakuntalaisten aktiivinen toimijuus, ja halu kehittää yhteistyötä korostuivat. Toiminta

¹ Seurakunta ilman seiniä- hanke toteutettiin Kalasataman alueella vuosina 2023-2024 Kallion seurakunnan toimesta yhteistyössä Paavalin seurakunnan kanssa Helsingin yhteisen kirkkoneuvoston myöntämän harkinnanvaraisen projektirahoituksen turvin.

² Helsingin seurakuntayhtymän strategia astui voimaan alkuvuodesta 2024, Kallion seurakunnan strategiaa työstettiin vuoden 2024 aikana ja se päätettiin saman vuoden lopulla.

³ Kalasatama käsittää hankkeen piirissä Sörnäisten kaupunginosan alueet Sompasaari, Verkkoasaari ja Kalasatama. Kallion ja Paavalin raja halkoo aluetta, mutta seurakuntarajoja ei otettu toiminnassa huomioon.

osui keskeisesti myös hankkeen aikana voimaan tulleeseen Kirkko Helsingissä -strategiaan erityisesti nuorten aikuisten ja hyvän tekemisen verkostojen osalta.

Kirkon itseymmärrykseen kuuluu ajatus osallisuuden ja vieraanvaraisuuden yhteisöstä, jossa seurakuntayhteys voi olla voimavara läpi elämän. Kirkon voimassaoleva strategia⁴ korostaa paitsi mahdollisuutta hengelliseen kasvuun, myös mahdollisuutta mm. olla luomassa seurakuntalaisten järjestämää toimintaa, lisätä jumalanpalveluksia muualla kuin kirkossa, sekä rikastaa jumalanpalveluselämän monimuotoisuutta. Lisäksi sosiaaliseen mediaan nojaavat paikasta riippumattomat tavat toteuttaa ja elää hengellisyyttä ja yhteisöllisyyttä on strategiassa nostettu esiin. Strategiassa kuvataan, kuinka ”seurakuntien elämä rakentuu entistä vahvemmin seurakuntalaisten aloitteellisuuden, osaamisen ja lahjojen varaan.” Myös erilaisten kumppanuuksien kasvattaminen, ja verkottuneen työotteen merkitys korostuvat strategiassa. Uudenlaista työtappaa Kalasataman ja koko seurakunnan alueella tukee myös ajatus monipaikkaisuudesta. ”Monipaikkaisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisten elinympäristöjä leimaavat yhä vahvemmin useat merkitykselliset paikat sekä liikkuminen niiden välillä. Tästä seuraa uudenlaisten paikkaidenteettien ja yhteisöllisten roolien syntymistä, joka tuo myös mukanaan monia mahdollisuuksia. Monipaikkaiseen asumiseen voivat johtaa niin työhön, opiskeluun, vapaa-aikaan, perhe-elämään kuin parisuhteeseen liittyvät syyt.” kokonaiskirkon strategiassa kuvaillaan.

Kallion seurakunnan strategiaa päivitettiin vuoden 2024 aikana. Strategiatyössä oli mukana hankkeen työntekijä Visa Viljamaa. Projektin aikana tehty työ ja löydökset vaikuttivat strategian muodostumiseen ja osin koko seurakunnan suuntaan vuosille 2025-2030. Projektin vaikutus strategiaan on nähtävissä esimerkiksi kehittämiskohteissa, jossa kirjoitetaan seuraavaa: ”*Seurakunta ilman seiniä*. Haluamme oppia toimimaan ilman omaa tilaa ja myös niin, että kirkko ja seurakunta on aina siellä, missä kokoonnumme yhteen – missä ihminen ja Jumala, siellä kirkko ja seurakunta. Vahvistamme läsnäoloamme koko seurakunnan alueilla sekä kehitämme hengellistä elämää, joka toimii myös tilattomasti.”

VALINTA 1—Ei tehdä asioita kuten on aina tehty

Seurakunta ei ole rakennus, toimitila tai tietynlainen tapa toimia. Sen sijaan se syntyy ihmisistä, jotka etsivät yhdessä yhteisöllisyyttä, hengellisyyttä ja tukea arkeen (vrt. esim. 1. Kor. 12). Tämä näky rohkaisi uuden, Silta-tilan korvaavan tilan etsimisen sijaan projektityöhön, jonka seurauksena syntyisi kestäviä toimintamalleja, jotka mahdollistavat seurakunnan läsnäolon uudella asuinalueella ilman omaa tilaa.

Kirkon perinteinen tapa toimia on ollut se, että uudelle asuinalueelle hankitaan kappeli tai muu tila, ja sinne kutsutaan ihmisiä. Tässä projektissa haluttiin lähteä liikkeelle enemmän ihmisten tarpeista käsin uskaltamalla kokeilla erilaisia toimintamuotoja matalalla kynnyksellä. Unelmana oli, että Kalasatamaan muodostuisi yhteisö, jossa jokaisella halukkaalla on

⁴ ”Ovet auki – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026”

mahdollisuus olla keskeneräinen, ja kasvaa ihmisenä ja Jeesuksen tuntemisessa. Projektityöntekijät pitivät tärkeänä, että ihmiset kohdataan lempeyden kautta.

TILOJA KÄYTTÖÖN?

Projektin nojasi vahvasti ajatukseen, että alueen asukkaiden puheissa toistunut kaupunginosan yhteisöllisyys näkyisi siten, että taloyhtiön tiloihin, tai jopa ihmisten koteihin, päästäisiin toteuttamaan erilaisia toimintoja. Tämä osoittautui vaikeammaksi kuin alun perin ajateltiin. Esimerkiksi alueelle kolme kerrostaloa rakennuttaneen Settlementtiasuntojen kanssa käytiin alustavia keskusteluita toiminnasta talojen yhteisistä tiloista, mutta yhteistyö ei toteutunut asukkaiden vähäisen innostuksen vuoksi. Keskeinen yhteistyö Sintin tilojen osalta mahdollistui kaupungiosafacebook-ryhmään tehdyn ilmoituksen perusteella, jossa toivottiin yhteydenottoja taloyhtiöiltä.

VALINTA 2—Tavoitteet

Seurakunta ilman seiniä -projektin tavoitteiksi kirjattiin lopulta yhteisöllisyyden lisääminen, perheiden tukiverkostojen vahvistaminen ja alueen eri toimijoiden vuorovaikutuksen vahvistaminen vuodelle 2023.

Vuodelle 2023 hankkeelle oli asetettu kolme kärkeä: kuinka tarjota Kalasataman alueen ihmisille tukea hengellisyydessä, lapsiperhe-elämässä ja parisuhteissa.

VALINTA 3—kohderyhmät ja resurssit vuodelle 2023

Projektin resurssit kohdistettiin ensisijaisesti lapsiperheisiin, ja nuoriin aikuisiin. Tarkoitus ei ollut ensisijaisesti kehittää senioreille suunnattua toimintaa tai painottaa seurakuntatyön diakonista otetta. Hankkeen alussa toteutetun kyselyn pohjalta nousi esille asukkaiden halu tavallisena miellettyyn seurakunnan toimintaan esimerkiksi vanhaisnuorten kerhoihin.

Työntekijäresurssina vuoden 2023 olivat pappi Visa Viljamaa ja hanketyöntekijä Hilpi Perttula. Hanketyöntekijän palkkauksen vuosille 2023&2024 mahdollisti tarveharkintainen projektimääräraha. Lisäksi Kallion seurakunta velvoitti jokaista työntekijää käyttämään työajastaan saman verran alueella toimimiseen kuin aikaisemmin oli resursoitu Silta-tilalla päivystämiseen. Paavalin seurakunta resursoi syksystä 2023 lähtien lastenohjaajan joka toinen viikko vastaamaan perheaamusta sekä he osallistuivat pistemäisesti tapahtumiin ja suunnitteluun.

Yksin tekemällä ja vain omien työntekijöiden ja resurssien avulla moni toiminta olisi jäänyt kokeilematta ja erityisesti vakiinnuttamatta. Alusta alkaen oli itsestään selvää, että uudenlaista työtä on tehtävä yhdessä muiden kanssa. Luontevia yhteistyökumppaneita olivat Paavalin seurakunta jo yhteisen toiminta-alueen kannalta sekä Herttoniemen seurakunta, jonka alueeseen Mustikkamaan viheralue kuuluu. Kävelysilta yhdistää Kalasataman ja Mustikkamaan, joten se on luonteva virkistysalue alueen ihmisille. Muiden seurakuntien lisäksi yhteistyökumppaneita löydettiin alueen ravintoloista, talonyhtiöistä, kaupungin toimijoista ja kauppakeskuksen puolelta.

VALINTA 4 —toiminta ja sen tavoitavuus

Hankkeen alusta lähtien pyrittiin suunnittelemaan sekä toteuttamaan kokoavaa viikoittaista toimintaa, kurssimuotoista toimintaa sekä pistemäisiä tapahtumia. Perheille suunnattu viikoittainen toiminta keskittyi vahvasti tukemaan vanhemmuutta ja perheiden jaksamista sekä vahvistamaan alueen vanhempien keskinäisiä verkostoja ja vertaistukea. Pistemäisten tapahtumien ja kurssien luonne oli tukea alueella asuvien ja liikkuvien ihmisten hengellistä kasvua ja tuoda seurakunnan elämää sekä kirkkovuotta osaksi alueen ihmisten elämää.

Keväällä kokeiltiin parisuhdetyötä järjestämällä erilaisia matalan kynnyksen tapahtumia. Nämä tapahtumat keräsivät huomattavasti vähemmän osallistujia kuin lapsille ja koko perheelle kohdennettu toiminta. Vähäisen osallistujamäärän vuoksi kokeilujen jälkeen tehtiin valinta panostaa koko perheen toimintaan, erityisesti kotona lastaan hoitaviin vanhempiin esimerkiksi perhekerhon ja puistoperhekerhon muodossa.

Aikuisväestölle suunnattua hengelliseen kasvuun tähtäävää säännöllistä toimintaa olivat viiniä & virsiä- illat sekä after work-keskustelutilaisuudet alueen yhteistyöravintolassa. Keskustelutilaisuuksien suosio vaihteli vahvasti aiheen ja alustajan mukaan, kun taas viiniä & virsiä-illojen kävijämäärät kasvoivat tasaisesti. Pistemäisenä tapahtumana järjestettiin ensimmäisen kerran Metsämessu Herttoniemen seurakunnan kanssa yhteistyössä Mustikkamaan kesäteatterilla. Messuun löysi hyvin kävijöitä, joista osa kiinnittyi Keskeneräisten hengelliseen kasvuryhmään. Tämä vuoroviikoin kokoontunut kasvuryhmä muodostui hankkeen nuorten aikuisten toiminnan kannalta merkittäväksi ja se alkoi ensimmäisenä vuonna palvelemaan ihmisiä laajemmalla alueella kuin vain Kalasatamasta.

Toimintaa perheille 2023

- Vauvatreffit Redin lastenhoitotilassa, 12 viikottaista kokoontumista
- Puistoperhekerho Kalasatamanpuistossa, 18 viikottaista kokoontumista.
- Lapset hoitoon ja treffeille - 9 kertaa
- Vauvojen luontokylvyt Mustikkamaalla yhteistyössä luontokylpyohjaajan kanssa, 4 kertaa
- Kalasataman perheaamu

Toimintaa aikuisille 2023

- Kuunneltava Ristin tien vaellus Mustikkamaalla yhteistyössä Herttoniemen seurakunnan kanssa.
- "Keskeneräiset" -hengellinen kasvuryhmä, 18 kokoontumista vuoden aikana.
- Hengellisen kasvuryhmän syysleiri teemalla "kysymykset, jotka rippikoulussa jäivät ilman vastausta".
- After work-tapahtumat ravintola HOBissa syyskaudella kerran kuussa.
- Viiniä ja virsiä-illat kerran kuukaudessa

Tapahtumia 2023

- puuhapäivä perheille
- Lasten pääsiäispolku Mustikkamaalla, erilaisia rasteja pääsiäisen tapahtumista.
- Kalasatama-päivässä
- Metsämessu Mustikkamaalla
- "Hetki meille"-parisuhdeiltapäivät

Väliarviointi ja uusia suuntaviivoja

Ensimmäisen vuoden aikana Kalasataman toiminnalle luotiin omaa ilmettä niin visuaalisen viestinnän kautta kuin seurakunnan työntekijän omilla kasvoilla. Nuorten aikuisten hengellisen kasvuryhmän kautta toimintaan alueelle kiinnittyi myös vapaaehtoisia mm. juontamaan viiniä&virsiä- iltoja.

Ensimmäisen vuoden aikana korostui tarve perheiden matalan kynnyksen toiminnalle. Puistoperhekerho, Sintin perheaamu ja lastenhoito olivat suosittuja sekä saivat hyvää palautetta kävijöiltä. Pistemäisissä tapahtumissa tuli paljon kohtaamisia alueen asukkaiden kanssa sekä vahvistettua verkostoja yhteistyötahojen kanssa.

Helsingin seurakuntayhtymän hankerahoitusmallin mukaisesti syksyllä oli arvioitava, haetaanko hankkeelle jatkoa vuodelle 2024. Huolimatta monista onnistumisista alueella, ei vuosi ole riittävä aika seurakunnan olemassaolon ja työn vakiinnuttamiseen uudelle ja vielä muotoutuvalle asuinalueella. Hankerahoitusta haettiin vuodeksi lisää, kuitenkin hieman muuttaen tavoiteltavaa kohderyhmää perheistä nuoriin aikuisiin.

YHTEISTYÖKUMPPANEISTA

Hankkeen aikana pyrittiin kontaktoimaan laajasti potentiaalisia yhteistyökumppaneita. Osa yhteydenotoista jäi pintapuolisiksi, kuten alueella työtä aloitellut Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisosasto, ja osan kanssa yhteistyö syventyi tärkeäksi osaksi työtä, kuten asunto-osakeyhtiö Stadin Sintin ja ravintola HOBin kanssa.

Seurakunnille usein luonteva yhteistyökumppani, eli alueen koulun kanssa ei syntynyt hankkeenkaan myötä yhteistyötä. Yhteistyötä on yritetty jo aikaisemmin, mutta epäluulot kirkkoa kohtaan ovat olleet yhteistyön esteenä. Kauppakeskus Redissä toimiva Vapaakaupunki on myös ennen

hanketta pitänyt toimintaperiaatteenaan, ettei tee yhteistyötä uskonnollisesti tai poliittisesti sitoutuneiden tahojen kanssa. Tässä tapahtui kuitenkin muutos, ja yhteistyö Vapaakaupungin lasten tilan osalta oli mahdollista. Onkin siis tärkeää ajoittain palata potentiaalisten yhteistyökumppaneiden keskusteluihin, voisiko yhteistyö olla mahdollista.

Vaikka valtaosalla eri toimijoista oli neutraali tai positiivinen suhtautuminen seurakuntaan yhteistyökumppanina, niin erilaisilta ennakkoluuloilta ei voitu välttyä. Kallion seurakunnalla on etuna, että se on määritellyt omat arvonsa selkeästi, joka helpottaa alustavien keskustelujen syntymistä, kun seurakunta voi esitellä omaa ajatteluaan ja toimintaperiaatteitaan. Seurakunta ei tunnustuksellisenä toimijana ole useinkaan samalla viivalla verraten esimerkiksi alueen yrittäjiin nähden.

Yhteistyötahot

Kalasataman kirjasto

Vapaakaupunki

Stadiluotsi / Helsingin kaupunki

Helsingin Kahvipaahtimo

Kauppakeskus Redi

Kalasataman
kaupunginosayhdistys

Mukavuusalue HOB

As. oy Stadin Sintti

VALINTA 5—uudet kohderyhmät

Vuoden 2024 tavoitteeksi valittiin luoda Kalasatamaan aikuisten hengellinen yhteisö tai yhteisöjä. Perheiden ja nuorten kanssa tehtävästä työstä päävastuu siirrettiin seurakunnan kasvatuksen työntekijöille. Projektiin päätettiin palkata toinen hengellisen työn työntekijä ja päädyttiin palkkaamaan teologian maisteri, joka haki pappisvihkimystä. Projektiin valittiin Saimi Kautonen, joka vihittiin saman vuoden keväällä papiksi. Projektissa jatkoi myös Kallion seurakunnan pappi Visa Viljamaa.

Vuoden 2023 toiminnasta päätettiin jatkaa Kalasataman perheaamuja, Keskeneräisten ryhmää sekä Viini ja virsi-illoja, kevään ajan after work-illoja, metsämessuja sekä osallistumista kaupunginosan tapahtumiin. Uutta nuoria aikuisia tavoittavaa toimintaa, jolla on kokoava ja hengellinen pohjavire lähdettiin suunnittelemaan.

Pistemäiseen tapahtumatoimintaan ja näkyvyyteen päätettiin panostaa, jotta seurakunnan toiminta alueella tulee tutuksi mahdollisimman monelle. Kalasataman alueen verkostoja myös aikuisten osalta pyrittiin vahvistamaan.

Toiminta ja kokeilut 2024

Alkuvuodesta 2023 aloittanut Keskeneräisten ryhmä jatkoi säännöllisiä kokoontumisiaan joka toinen viikko. Keskeneräisten lisäksi paastonaikana järjestettiin viikoittain Raamattupiiri, joka keräsi muutamia uusia kävijöitä. Raamattupiiriä kokeiltiin järjestää vuoroviikoin Kalasatamassa ja Kallion kirkolla, tilan vaihtuminen ei kuitenkaan toiminut tämän kaltaisen toiminnan kanssa. Toiminnan luonne ei ollut luoda tiivistä ja sitoutunutta ryhmää, vaan enemmän pop up-paastopiiri, joten kaikki eivät kokeneet liikkumista viikoittain Kalasatamaan mielekkäänä.

Uutena ryhmänä päätimme kokeilla kuukausittaista Kalasataman lukupiiriä. Aiheena olivat kristinuskoa sivuavat kirjat ja tavoitteena oli mahdollistaa kriittinen, avoin ja turvallinen keskustelu kirjojen pohjalta. Ensin yritimme saada Kalasataman kirjastoa yhteistyökumppaniksi, mutta he joutuivat aikataulusyistä kieltäytymään. Lopulta päädyimme järjestämään lukupiiriä kolme kertaa Helsingin kahvipaahdion päiväkahvibaarissa Teurastamolla. Toimintaan tuli kesän takia tauko ja syksyllä teimme valinnan, että suuntaamme projektin viimeisen puolivuotisen resurssit toisin.

Toukokuun lopussa halusimme kokeilla pistemäistä perheille suunnattua tiivistä tapahtumaa. Teemaksi valikoitui yhteinen suvivirren laulaminen. Tapahtuman ohjelma ostettiin osin ulkopuolelta (saippuakuplaesitys ja glittertatuoinnit) ja osin toteutettiin itse (pop corn-kone, katuliitupiste). Perheiden tapahtuman lopuksi laulettiin yhteinen Suvivirsi. Tämän jälkeen jatkettiin aikuiselle suunnattuun yhteislaulutapahtumaan yhteistyökumppaniravintolan terassilla. Tämä aikuisten tapahtuma oli samalla päätös kevään viiniä ja virsiä-illoille.

Kahden vuoden aikana yhdeksi merkittäväksi verkostoksi muodostui Kalasataman asukasyhdistys. Osallistuimme kahdesti heidän järjestämään Kalasatama-päivään omalla telttapisteellämme. Tapahtumassa esiteltiin seurakunnan toimintaa, tutustuttiin ihmisiin sekä jaettiin markkinointimateriaaleja.

Joulun alla perheaamun tiloissa, Sintissä järjestimme tapahtumapäivän, joka oli kohdennettu erityisesti alueen perheille sekä talon asukkaille. Puurojuhla, piparipaja ja kauneimmat joululaulut keräsivät hyvin ihmisiä yhteen. Päivän aikana myös seurakunnan työntekijöitä hankkeen ulkopuolelta oli mukana toiminnassa, jotta tulevien työntekijöiden kasvot tulevat tutuiksi hanketyöntekijöiden väistyessä.

Tapahtumia toteutettiin vaihtelevasti eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Mitään tapahtumaa ei järjestetty aivan yksin ja seurakunnan muiden työntekijöiden osuus kasvoi tasaisesti. Joulun tapahtumassa päivään osallistui jo laajasti työntekijöitä eri ammattiryhmistä, mikä myös lisäsi työntekijöiden omistajuutta uudesta alueesta, uusista tiloista sekä uusista toimintamalleista.

VALINTA 6—Viimeiset valinnat

Kaksivuotisen hankkeen viimeisenä neljänneksenä kokeiluvaihe oli loppunut. Päätettiin seurata ja vahvistaa sitä toimintaa, joka lähtenyt vakiintumaan. Hankkeen loppua ajatellen ja seurakuntatyön henkilöityvän luonteen huomioon ottaen ei olisi ollut mielekästä aloittaa uutta toimintaa, joka ei olisi ehtinyt muotoutua omaksi ryhmäkseen. Muutamat vakiintuneet toiminnat muuttivat toisena vuonna hieman muotoaan, erityisesti keskeneräisten hengellinen kasvuryhmä.⁵

Aikuisten tavoittaminen uuden toiminnan kautta osoittautui haasteeksi ja monet hyvin resursoidut ja viestityt ryhmät jäivät pieniksi. Suurin yllätys oli viiniä&virsiä-illat, joiden ympärille alkoi muodostua oma yhteisönsä ja kävijämäärät selvästi kasvoivat. Paikalle tuli jokaisella kerralla kokeilijoita, mutta syksyn 2024 aikana yli puolet ensikertalaisista tuli myös uudestaan. Konsepti on alueella tarpeeksi väljä ja ohjelma selkeää ja kiinnostavaa. Henkilökohtaisella kutsulla ja työntekijöiden tuttuudella on myös ollut positiivisia vaikutuksia. Näitä iltoja on valittu jatkaa projektin loppumisen jälkeen vapaaehtoisen, yhteistyötahon ja seurakunnan työntekijöiden voimin.

Syksyllä 2023 alkanut Sintin perheaamu on vakiintunut osaksi Kallion ja Paavalin seurakuntien varhaiskasvatuksen viikkotoimintaa. Siitä vastuu on siirretty pois hanketyöntekijöiltä ja seurakunnat ovat päättäneet jatkaa toimintaa. Aamupäivän perhekerhon lisäksi Kallion seurakunnan kasvattajat ovat kehittäneet iltapäiviin ja iltoihin toimintaa varhaisnuorille ja nuorille, joka jatkuu myös projektin päätyttyä.

Metsämessut kokosivat yhteen kävijöitä ympäri pääkaupunkiseutua, mutta myös Kalasataman toimintaan kiinnittyneitä seurakuntalaisia. Näiden messujen pohjalta päätettiin luoda uusi liikuteltavien messujen konsepti Kallion seurakuntaan, joka toteutetaan vuonna 2025.

Valintoja tehtiin myös Keskeneräisten hengellisen kasvuryhmän kanssa syksyllä 2024. Aloitimme yhteistyössä Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kanssa nuorten aikuisten Afla-kurssin, johon ryhmän jäseniä sitoutui pienryhmänohjaajiksi. Ryhmä jatkaa jossain muodossa toimintaansa seurakunnassa ja pyrkii laajenemaan arvojensa mukaisesti.

⁵ Tämä muutos liittyy erityisesti Helsingin seurakuntayhtymän strategian pääpainopisteisiin ja nuorten aikuisten työn uudelleen hahmottamiseen yhteistyössä Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kanssa.

Ryhmään on kiinnittynyt hyvin aktiivisia, osaavia ja innokkaita henkilöitä, jotka ovat tulleet mukaan seurakunnan muuhunkin toimintaan.

Viimeinen ja ensimmäinen valinta on ollut puhua Kalasataman alueesta, yhteistyökumppaneista ja siellä tehtävästä työstä hyvää. Uuden kehittäminen ja kokeileminen eroaa monelta osin seurakunnan perustyöstä. Tietenkin kaikilla työaloilla tapahtuu jatkuvaa kehitystyötä, mutta hankkeen alla rajatussa ajassa paineet tuottaa uutta ja onnistua ovat jatkuvasti mukana. Työotteen on oltava samaan aikaan dynaaminen ja aikaansaava, mutta myös armahtava ja analysoiva. Erilaisen toiminnan onnistumiseen vaikuttaa muuttuvassa toimintaympäristössä lukematon määrä asioita eivätkä onnistumiset ja epäonnistumiset saa henkilöityä liikaa hankkeesta vastaaviin työntekijöihin. Hyvää puhumalla on helpompaa integroida hankkeen osa-alueita osaksi seurakunnan perustoimintaa ja innostaa kollegoita kehittämään yhdessä hankkeen aikana ja sen jälkeen.

HANKERAHOITUS – UHKA VAI MAHDOLLISUUS?

Yleisin haaste ja pelko seurakunnan toiminnallisissa hankkeissa on tulosten siirtäminen osaksi perustyötä. Liian usein projektin tuottama toiminta jää lyhytaikaiseksi eikä jatkajaa hankerajoituksella olleelle työntekijälle löydy. Valintojen tekemisen kautta pyrimme hankkeen loppupuolella panostamaan toiminnan vakiinnuttamiseen niin, että sen jatkaminen on mielekästä myös muille seurakunnan työntekijöille ja omistajuus olisi mahdollisimman vahvasti seurakuntalaisilla.

Hankerahoituksen kesto on hyvin merkittävä tekijä hankkeen onnistumisessa. Kun tavoitteet ovat monilta osin laadulliset ja vaikeasti mitattavat on työlle annettava aikaa. Kuitenkaan liian pitkissä hankkeissa ei ole helppoa pitää yllä kehitysorientoitunutta otetta ja toiminta vakiintuu sekä henkilöityy liian vahvasti. Yhteisöjen luomiseen vuosi tai kaksi on lyhyt aika, mutta tavoitteet pitääkin asettaa muualle kuin ”valmiiseen” sekä on hyvä, että työntekijöistä vähintään toinen on osa seurakunnan vakituista henkilöstöä. Perhetoiminnan kohdalla yhteisöjen muodostuminen on helpompaa koska tarve toiminnalle nousee elämäntilanteesta ja kiinnittyminen vertaisiin on luontevaa.

Hankerahoituksen ehdottomasti positiivisimmiksi puoliksi koimme sen mahdollistaman kokeilun ja ketteryyden. Erityisesti oli resursseja kokeilla ehkä muutaman kerran pidempään kuin tavallisesti. Hanketyö myös antoi mahdollisuuden vaihtaa suuntaa tai toimintatapaa: Kalasatamahankkeen osalta merkittävin muutos oli Seurakunta ilman seiiniä- ajattelun laajentaminen nuorten aikuisten hengellisten yhteisöjen kohdalla. Reagoimme mahdollisimman nopeasti Helsingin seurakuntayhtymän uuteen strategiaan 2024 ja lähdimme yhdessä Tuomiokirkkoseurakunnan kanssa toteuttamaan Nuorten aikuisten Alfa-kurssia syksyllä 2024. Kalasatamahankkeen aikana kiinnittyneet vapaaehtoiset, erityisesti keskeneräisten ryhmästä, lähtivät ohjaamaan pienryhmiä ja hankkeen työntekijät Viljamaa ja Kautonen olivat mukana mahdollistamassa kurssia.

Ylimääräinen rahoitus myös haastaa tekemään hieman enemmän ja uudella tavalla. Työlle on tietyt päätavoitteet jotka tulee pitää mielessä jatkuvasti. Projektityöntekijänä omasta työstään, vastuistaan ja tavoitteistaan tule puhuttua huomattavasti enemmän kuin perustyössä. Jatkuva työn sanoittaminen niin kirkon sisällä kuin erityisesti sen ulkopuolella

luovat painetta täyttää tavoitteet, niin hyvässä kuin pahassa. Yhteistyökumppaneiden ja aidosti yhteistä työtä on luonteva lähteä rakentamaan hankkeen alla. Tässä tapauksessa Kalasataman alue ulottuu itsessään jo kahden seurakunnan alueille, joten yhteistyö Paavalin seurakunnan kanssa oli luontevaa. Esimerkiksi perheaamussa on ollut vuoroviikoin lastenohjaaja Paavalin ja Kallion seurakunnista.

Projektin kiitettävä suorittaminen vaatii työntekijältä erilaista työotetta ja oman työn johtamista kuin perinteinen työalainpainotteinen työskentely seurakunnassa.

Samanaikaisesti työtä projektissa tulee hallita niin ajallisesti, toiminnallisesti kuin laadullisestikin. Uuden toiminnan suunnittelu ja jatkuva tulosten arviointi tuo oman paineensa onnistumiselle. Ihmisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävä työ, jonka mittarit ovat suurimmaksi osin laadullisia vaatii työntekijöiltä motivaatiota, pitkäjänteisyyttä ja joustavuutta. Hanketyö vaatii johtamista niin esihenkilöiltä kuin seurakunnan johdolta. Seurakunta ilman seiniä-hankkeen työntekijät sijoittuivat Kirkon äänen tavoitealueeseen seurakunnan organisaatiossa ja olivat tiivis osa työyhteisöä, tämä auttoi myös uuden toiminnan siirtymisessä osaksi seurakunnan perustyötä.